

ZPRAVODAJ

JIRÁSKOVA

HRONOVA

Pátek 8. srpna 1997

ČÍSLO

8

Dnešní program

JIRÁSKOVO DIVADLO ve 14 a 16.30 hodin
MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem
R. Kipling, K. Herzinová:
MAUGLÍ

Park AJ v 18.00 hodin
BIG BAND
Koncert populárního jazzového
orchestru Emericha Drtiny

JIRÁSKOVO DIVADLO ve 21 hodin
Divadlo ORCHIDEE Rennes, Francie
G. Büchner:
PRAVDIVÝ PŘÍBĚH
VOJÁKA VOJCKA

Kino dvůr ZŠ ve 21.15 hodin
BÁJEČNÁ LÉTA POD PSA
Úspěšná česká komedie.

Zítřejší program

Náměstí ČSA v 11.00 hodin
POHÁR HORSKÝCH KOL
O CENU RADIA METUJE

Náměstí ČSA ve 13.00 h.
Závěr závodu - exhibice

JIRÁSKOVO DIVADLO v 16.30 a 20.30 hodin
DIVADLO NAD KINEM Horní Moštěnice
E. Kishon: **BYL TO SKŘIVAN**

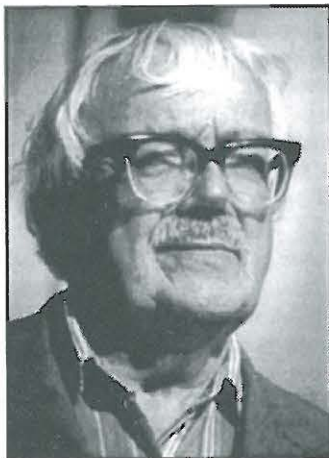
MALÝ SÁL JD ve 14 a 18.30 hodin
FINALISTÉ NÁRODNÍCH
PŘEHLEDEK SČDO 1997

SOKOLOVNA v 16.30 a 19.30 hodin
Studio Dům Brno
H. Krejčí:
ARLEKINO VĚVODOU BRETAŇSKÝM
aneb KRÁL LEYR A JEHO TŘI DCERY
neboli ZKAMENĚLÝ PRINC

Park AJ v 18.00 hodin
Promenádní koncert
DECHOVÉHO ORCHESTRU ZUŠ Hronov

Náměstí ČSA ve 22.45 hodin
SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ 67. JH
OHŇOSTROJ

Komerční nezávislost je nebezpečím pro kulturu

Jmenuje se Hugh Lovegrove. Nebyl letos v Hronově poprvé. Přesně před třiceti lety sem jako režisér přivezl z Británie soubor, se kterým v rámci JH zahráli dvě představení. V roce 1969 tu byl jako host. A ještě za dva roky poté na JH opět vystupovali. Tehdy naposled. Doba razantně proměnila svou tvář a jejich představení bylo spíš politickou manifestací. V Martině, kam odtud odjeli, je prý málem zavřeli. Není divu, když do státu dělníků a rolníků přivezli revoluční drama o stávce zaměstnankyň sirkáren odehrávající se v Anglii roku 1887, *The Matchgirls*. A navíc, když se přes celou scénu skvěl nápis *The Matchgirls fighting your fight* (Holky ze sirkáren bojují váš boj). Kdo by v tom nehledal skryté významy? **Jak vzpomínáte na své tehdejší účinkování zde?**

Byla to vzrušující doba. Konec šedesátých let, změny v celém světě, u nás i u vás. Vzhlíželi jsme k budoucnosti s nadějami a vírou. Tady nás přivítali neobyčejně srdečně a cítili jsme se tu opravdu skvěle. Za dva roky však bylo všechno jinak. Ruské tanky rozdrtily českou revoluci a i ve světě se začínalo nad érou sociálního smíru a porozumění smrákat. Přijel jsem jen jako host, ale pamatuji se, že tu bylo představení Mrozkova Domu na hranici a všichni je

vnímali jako symbol rozdělenosti doby, Západu a Východu, Čechoslováků a Rusů, komunistů a těch druhých. Po představení diváci vstali a bouřlivě aplaudovali. Byla to demonstrace vzdoru. Bohužel pro vás zřejmě na dlouhou dobu bezúspěšná.

Pak jste přijel ještě jednou...

To bylo snad za dva za tři roky, nevím přesně. Přivezli jsme představení *The Matchgirls*. U nás to je známé téma - stávka dělnic v jedné anglických sirkárnách v roce 1887, které je zpracováno jako drama, muzikál, v jarmarečních písničkách i kdoví jak ještě. Ale tady už byla úplně jiná situace a myslím, že jsme byli dost nevtaní. Ne že by se k nám Hronovští chovali špatně, ale samo představení bylo už na zdejší dobu zřejmě příliš revoluční. V Martině, kam jsme odtud jeli, za námi dokonce přišla do hotelu policie.

Vypadá to, že máte za sebou bohatý život.

Nejmladší skutečně nejsem. Byl jsem profesionálním hercem, koncem padesátých a počátkem šedesátých let průkopníkem výchovné dramatiky v Británii, zakladatelem čtyř poloprofesionálních divadel pro mládež v Londýně - mimochodem existují dodnes, v sedmdesátých letech jsem byl inspektorem profesionálních i amatérských londýnských divadel, v osmdesátých letech navíc prezidentem britského centra AITA/IATA a v letech 1987-95 dokonce prezidentem celé této významné mezinárodní organizace, jež je členem UNESCO. Ještě dnes jsem členem jejího výboru pro mezinárodní výměnu.

Jako herec jste začínal u Charlese Marowitzze.

Ano. Bylo to v polovině padesátých let a on zrovna rozvíjel svůj experimentální herecký program, jenž se dnes nazývá hereckou či divadelní antropologií. Spolupracoval s Brookem, kterého jsem tím pádem také znal, a spoustou tehdejších světových avantgardních divadelníků. Byl jsem ve skupině mladých herců, kteří právě dokončili školu. Nazývali jsme se In-Stage Company, hráli jsme na Leicester Square a na repertoáru jsme měli převážně současné autory. Marowitzův oblíbenec byl Murray Schisgal, od něhož jsme hráli snad všechno. Mým hereckým kolegou byl například Timothy West a další později významní londýnští herci. Má cesta se ale ubírala jinudy. Zaujalo mě Marowitzovo propojení divadla a praktické výuky, vztah divadla a základních životních rituálů, prostě to, co se nazývá výchovná dramatika. Divadlo jako výchovný proces. Byl jsem první, kdo tento předmět prosazoval na školách, což bylo ve své době značně revoluční. Učitelé vůbec nevěděli, o čem jde, chtěli mít osnovy, knihy a nechápali, že osnovou i knihou je samo dítě, které vyučují. Dnes je již - alespoň v Británii - výchovná dramatika běžnou součástí výuky. Dítě se s ní setkává alespoň dvakrát týdně.

I u nás se již začíná tento předmět prosazovat a - pokud vím - má podobné problémy. Pojďme však ve vašem životopise dál. Co znamená „divadelní inspektor londýnských divadel“?

V podstatě shánění peněz a protekce. Byl jsem inspektorem divadel v centru Londýna a mým úkolem bylo znát technický stav budov a jejich vybavení, shánět městskou podporu, sponzory, starat se o technický chod těchto divadel, někdy dokonce shánět podporu i samotným souborům. Chránil jsem jejich společenskou prestiž, bojoval za ně na magistrátě. Bylo to dost vyčerpávající a - v době vlády Margaret Thatcherové - i bezúspěšné.

Pokračování na str. 4

KONZUM
OBCHODNÍ DRUŽSTVO V ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Divadlo Jesličky, scéna ZUŠ Na Střežině, Hradec Králové

Hezky odstrčený ďábel

„...A víc než o čem láká jak, neb jen kolorit doby se mění...“ Tohle je závěrečná věta Slova o hře v brožuře letošního JH, jejím autorem je pravděpodobně Saša Gregar, scénárista a režisér letošního hronovského „Macheathe“. Řekl bych, že vystihuje leitmotivy mých pocitů a dojmů, jež se mi teď, půl hodiny po děkovačce, honí hlavou.

Viděli jsme představení zkušeného souboru, tvar, který má řád, styl, rytmus. Saša Gregar nás prostřednictvím Entertainera (jak stojí v programu), tedy baviče, vypravěče, zábavníka do hry uvádí, pak ji komentuje a konečně v jakémsi epilogu i inscenaci uzavírá. Získává tím odstup i naznačuje způsob - předvádění. Let této látky staletími kotví scénograficky v bizarně viděné současnosti. Komputery a mobily Hradeckým ovšem neslouží jen k charakteristice

doby, ale pomohou i při řešení situací. Takto zprostředkovaná komunikace jako jeden ze základních znaků dneška má svůj význam i v rovině tématu.

Hereckým principem se stalo, jak už řečeno, předvádění. Herci svou postavu rozhodně psychologicky neprožívají, často její repliky deklamují, v lepších místech pak postřehneme v intonacích a mimoslovním jednání i komentář, vztah herce ke své postavě. Představení začíná po prologu chór, z něhož se během úvodní písně vydělují herci, aby přijali své role. Do chóru se po odehrání svého výstupu také vrací. Tento princip je pohříchu důsledněji dodržován dámskou částí souboru. V tomto prostoru daném hercům se podle mého soudu s radostí pohybuje představitelka Polly Monika Kováčová, Katr Brown Josefa Tejkla, ale i další. Abych neublížil.

Představení je rytmizováno autor-skými písněmi. Písně (chtělo by se napsat s vědomím souvislosti songy, ale to by bylo pojmenování nemístné) a choreografie tanečků jsou pro mě vlastně výrazným kódem inscenace, která měla zřejmě sdělit, že kradlo se a krade, podvádělo a podvádí, korumpovalo a korumpuje. Že

mravy zkrátka nijak nepokročily, navzdory opačným proklamacím ideologů minulých i současných. Tak to také napsal Saša do brožury. Texty písní, jejich melodika i instrumentace a především organizace pohybové složky mají svou bázi v současném popu a TV kultuře. Inscenace tuto bázi někde cituje, jinde parafrázuje, často paroduje. Ale *nevymaňuje* se duchu této kultury, nemyslím v prostředcích a reáliích, ale v tématech, myšlenkách, v onom nadhledu. Jesličky konstatují spolu s Gayem, Brechtem a jak říkají i Havlem, že pod uhlazeným světem, který nám je oficiálně předkládán, je svět jiný, že zkrátka bordel trvá. Usmívají se tomu a baví nás tím, ani se nešklebí, už vůbec nekřičí a rozhodně se netváří, že by proti tomu něco podnikli. Vlastně využijí všech těch výdobytků tohoto pojmenovávaného světa, aby nás tímto světem pobavili. A zábava to byla docela dobrá. Jenže...

V centru jeviště visí nad schodištěm obraz ukřižovaného ďábla. Za ním se skrývá elektrické popravistiště. Z tohoto scénografického nápadu jde mráz po zádech. Z inscenace samotné mám pocit hezky a řemeslně dobře zorganizované zábavy. Nechci Hradeckým podsunout, co nechťeli, jenom nabízím, kam by mohli.

František Zborník

Mackheat...

Představení Macheath K. Supers-tar mělo nebo usilovalo o muzikálový půdorys a komunikaci v ději zajišťovaly mobilní telefony. Chvilí se hrálo, často se zpívalo. Dějem prováděl konferenciér, který včas vysvětlil, co se stane, nebo se s vysvětlováním nepáral a jen tak se připomenul. Na závěr konferenciér zvitězil a formou Dostaveníčka u Orloje nás seznámil s prehistorií záležitosti zvané Žebrácká opera.

V řadě divadel, která letos vystoupila v Hronově, zaujímají např. Orechovští pozici stínového Karlína, Boleradičtí Národního a Rádobydivadlo Klapý je dozajista ochotnickým Divadlem na provázku. Kdyby se to tady otočilo, kdyby amatérské divadlo v mimořádných volbách zvítězilo nad profesionálním, byly by Jesličky z Hradce Semaforem.

Slávek

P. G. aneb Romantický příběh Rádobydivadlo Klapý

Prej to bylo vo Gyntoj

Rádobydivadlo Klapý přijelo s autorskou úpravou (Ladislav Valeš) Ibsenova Peera Gynta pod názvem P. G. aneb ROMANTYCKEJ PŘÍBĚH. A předvedlo, v dosavadním kontextu letošního přehlídky, z mého pohledu

nejméně komunikativní představení. V což čítám i představení německé a japonské.

Po jevišti chodili herci, kteří Ibsenovy verše drmolili tak, že jsem téměř nic nerozuměl. Snažil jsem se, špicoval uši, po čase však zmožen, zemdlel. Nepomohly ani oči. Vidět byla jen povrchní charakterizace postav, často až jen pitvoření. Situace šlo „číst“ těžko, někdy vůbec, o tom, že by z nich vycházelo dramatické napětí a přenášelo se na mne do hlediště nemluvě. Často neposlouchala ani scéna, kostýmy. Když se třeba zdvihnutím šikmiček a jejich svázáním vytvořila loď, bylo s ní nadále zacházeno spíš tak, že se upozorňovalo na materiál scény: bouchalo to, zase přehlušovalo text, odvádělo od podstatného dění... A v trollím království jsem zase bohužel vnímal jako nejdrásavější osvětlovací kovové rošty na podlaze zařezané do nahých dřevic kolínek, což bohužel se smyslem scény a situace nemělo nic společného. Atd.

Vlastně mne to celé dost mrzí, že to nefungovalo. Je mi líto vložené energie. Cítil jsem, že je to myšleno vážně, ale když nefungují základní principy...

Horko těžko jsem „četl“ i jen příběh. A něco přečetl. Je proti Ibsenovu hodně krácený a hlavně v samotném závěru podstatně změněný. Valeš nechává navracet se zestárlého Gynta ze světa domů polepšeného (plavčíka nenechá utopit, ale vytáhne jej na palubu). Pak se tedy tento obrácený hříšník setkává při nylvě hudbě (nevěřil bych, že Sibeliova hudba může zaznít tak kýčovitě) se Solvejgou. Celý život na něj čekala. Už stará, slepá, ale... Červená knihovna. Romantický příběh.

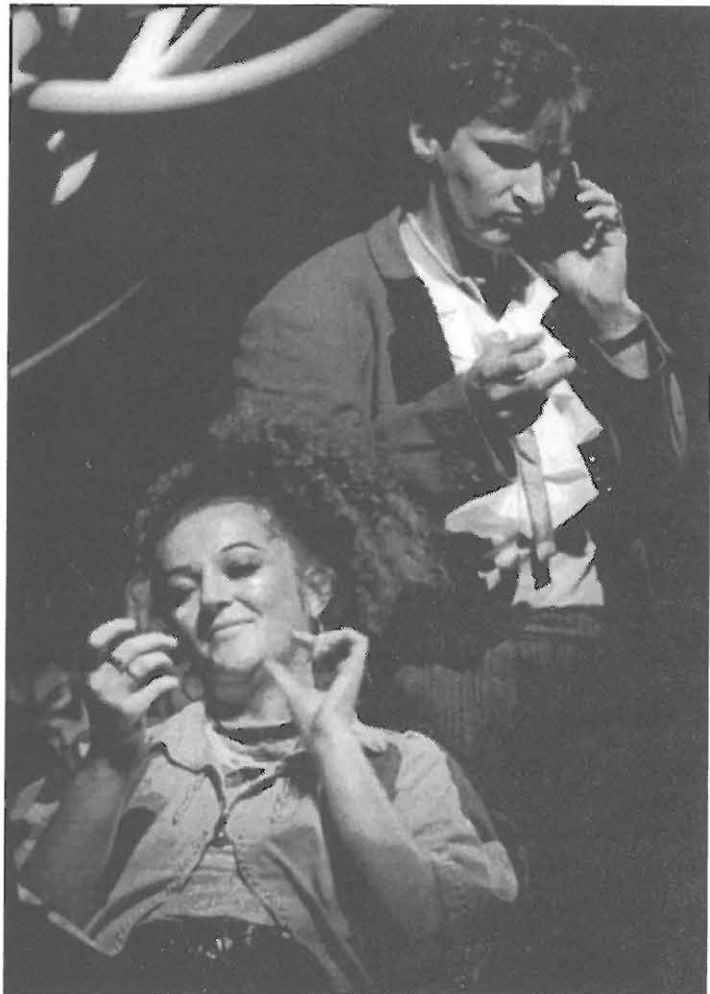
I když s významovými změnami v závěru inscenace je možno polemizovat, přinesla závěrečná část představení jednu výraznou kvalitu. Byla v hereckých výkonech. Začali hrát starší, zkušenější členové souboru. Antonín Havlín, Hana Holfeuerová, Dana Cendrová. Objevily se hutnější postavy, zazněl smysluplný, srozumitelný text. A naznačilo se, co by třeba mohlo být, kdyby...

Aleš Bergman

Co všechno potkalo Peera Gynta

Mladého selského norského synka (Jiří Blail) potkala nejprve maminka (Eva Andělová) a vynadala mu. Peer Gynt měl lyže a stál na úpatí pyramidovitě dekorace - objektu, který byl obložený napěchovanými polštáři a věštil další variabilní použití. Pak chodili další lidé, svým způsobem burani, pořád po Gyntovi něco chtěli a provokovali jej. Najednou svatební

pokračování na str. 3

Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera - Divadlo Jesličky, scéna ZUŠ Na Střežině, Hradec Králové

Jednohlasné přijetí je vždycky podezřelé

V zavazadle nejednoho účastníka Klubu (nejen) mladých divadelníků na letošním Jiráskově Hronově bylo možné najít tři knihy: Utrpení knížete Sternenhocha od Ladislava Klímy, Demiana Hermanna Hesseho a Pět neděl v balóně Julese Verna. Podle této literární nádivky batohu, kufru či kabelky pak bylo možné spolehlivě identifikovat, kdo zamířil do dílny slovenského dramatika a režiséra Silvestera Lavríka, čerstvého laureáta Ceny Nadace Alfréda Radoka za původní divadelní hru. Pod jeho supervizí pak na tyto zájemce čekalo několik hronovských dní plných bádání nad taji a zákonitostmi dramatizací literárních předloh.

„Verneových Pět neděl v balóně jsem zařadil do výběru z jisté zlomyslnosti,“ vysvětluje neobvyklou kombinaci Silvester Lavřík. „Předpokládám, že se objeví deduktivní mozky, které budou vyhledávat souvislosti mezi jednotlivými tituly. Do-

datečně se proto omlouvám, že Verne museli všichni číst, i když se zabýváme jen prvními dvěma knihami.“

Na počátku práce byl důkladný dramaturgický rozbor textu a jednotlivých situací, nyní se seminaristé ve dvou skupinách pokoušejí textu vdechnout sílu scénického obrazu. „V této fázi jsem jakýsi jejich konzultant,“ podotýká Lavřík. „Dnes by se měly výsledky práce obou skupin slít dohromady a v sobotu dopoledne chceme představit jakýsi 'náčrt' na to, co a jak se podařilo převést do jevištní podoby. Je to samozřejmě jen studijní materiál, který poslouží k ověření reakcí veřejnosti.“

Než se ovšem jméno Silvestera Lavríka začalo objevovat v čele tvůrčích dílen od Šumperku přes Písek až po Hronov, prošel si typickou cestou amatérského divadelníka. Jako šestnáctiletý stál poprvé na jevišti ochotnického souboru ve Spišském Štiavniku, kde hrál s namalovanými kníry postavy milovníků v inscenacích, kde jeho partnerkami byly herečky dvakrát tak staré, jako byl on. „Režiroval nás jeden voják z povolání, dělali jsme tři premiéry ročně a všechno pěkně šlapalo,“ vzpomíná Lavřík.

Sám se pak věnoval studentskému divadlu v Popradě a Prešově, velký vliv na něj mělo i setkání s Bednářkovým Z divadlem ze Zelené, posléze založil v Bánovcích nad Bebravou Bánovské pokútne divadlo a nedávno soubor Damian v Bratislavě.

„Celkem jsem založil asi deset divadelních souborů,“ poznamenává Lavřík, který se od původní učitelské profese dostal přes amatérské diva-

dlo až k současnému studiu režie na bratislavské VŠMU. Za svou doménu pokládá autorské divadlo a vedle něj se zaměřuje právě na adaptace literárních textů do scénického tvaru.

Z dosavadních projektů si Lavřík nejvíce cení inscenace Kopřeců sa vojaci, kterou - na základě inspirace scénářem Ejzenštejnova Křižníku Potěmekin - uvedli s Karolem Horváthem v Prešově a málem za ní byl vyhozen ze školy. Tento titul označuje za přechod od lehkých studentských vaudevillů k divadlu osobní výpovědi. A pak ještě Krutohry, které nastudoval se souborem Černý Petr.

Fakt, že se jeho inscenace Zátíší se matkou na Jiráskově Hronově setkala s rozpornou odezvou, nepokládá za nic neobvyklého. „Chválábohu je tady dobrým mravem, že se lidé nebojí nahlas prezentovat svoje názory na představení,“ pochvaluje si zdejší atmosféru. „V širokospektrálním záběru hronovského festivalu by sotva bylo možné, abych se dočkal jednohlasného přijetí, a ani bych si to nepřál. Takové reakce jsou vždycky podezřelé.“

Když letos Nadace Alfréda Radoka ocenila v soutěži dramatiků jeho text Katarína, povystoupil tak Silvester Lavřík ze stínu, který dosud na slovenské scéně autorského divadla vrhala osobnost Viliama Klimáčka ze souboru GUNA. „Kdybych teď nešťastnou náhodou zahynul, tak by si mě lidé pamatovali jako toho, co dostal Cenu Alfréda Radoka,“ konstatuje letošní laureát prestižního ocenění s úsměvem.

Na Slovensku však měl jeho úspěch i odvrácenou tvář. „Občas jsem pocítil i jistou zlomyslnou závist,“ popisuje Lavřík nedávné zkuš-

nosti. „Jako by někteří lidé říkali: To jsme zvědaví, za co jsi dostal tu cenu, když nás krmiš tímhle...“ A v některých kruzích se Lavříkovo ocenění, přesto, že jde o soutěž anonymní, bralo dokonce jako truc gesto podpory odbojné osobnosti ze strany Čechů. „Je to pro mě především moment osobní tiché výzvy,“ pojmenovává Lavřík význam ceny ve chvíli, kdy již opadla první radost z vítězství.

Kulturně-politické bouře na Slovensku, které se v posledních měsících valily profesionálními scénami, se nevyhnuly ani amatérům. „Dělicí čára, jež vede celou společností, rozetla i amatérské divadlo,“ říká Lavřík k dění, v němž prakticky přišla niveč práce posledních pěti, sedmi let. „Najednou již nejde o lidi s různými názory, kteří spolu mohou pracovat, ale objevilo se cejchování na přátele a nepřátele. Mnozí se od této linie distancovali, ale je i dost těch, kteří se tváří, že divadlo je jedno a nedělitelné. Ale jde o nevšímavost k určitému věcem, která se za čas vymstí - a nejen slovenskému amatérskému divadlu.“

Po návratu z Hronova čeká na Silvestera Lavríka zájezd do Belgie, a to s inscenací Zátíší se matkou. Pak se bude chystat i na svou režijní práci v ostravské Aréně. „Stále mám nutkavou potřebu něco psát,“ dodává Lavřík, jenž má na svém divadelním kontě přes dvě desítky inscenací. „A tak doufám, že moje další hra bude dostatečně inspirativní i pro jiného režiséra.“

Zvukomalebné slovenštině naslouchal a neobratný překlad do češtiny pořídl Zdeněk A. Tichý

Komerční nezávislost je nebezpečím pro kulturu

Dokončení ze str. 1

Dnes přicházíme i u nás ke stejnému či podobným problémům. Co byste nám ze své zkušenosti doporučili, před čím byste nás varovali?

Margaret Thatcherová věřila, že smysl jakékoli lidské činnosti je vydělávat peníze. Existovat má jen to, co si na sebe vydělá. To je ale naprostý nesmysl. Komerční nezávislost je obrovským nebezpečím pro kulturu. Nejen pro divadlo, ale pro kulturu jako takovou. Co znamená komerční nezávislost? Že si na sebe vydělá - ze vstupného, od sponzorů či různých šarlatánů. Znamená to, že jim vycházíte vstříc, a tedy nikdy nebudete moci volně experimentovat, zkoušet věci, které se sice komerčně nevyplácí, ale které mají obrovský smysl pro existenci člověka jako kulturního tvora. Jsem přesvědčen, že komerční nezávislost je ta největší závislost - na lenosti a neochotě cokoli nového objevovat - a vede v důsledku ke zmrtnění kultury. Právě nezávislost je

vědomí, že má práce je vnímána jako zodpovědná a je proto ze státních, či jiných obecně prospěšných zdrojů subvencována.

To by ale mohl chtít peníze každý.

Všechno, co divadelník potřebuje, jsou velmi omezené finanční zdroje. Nemáme finanční výhody, chceme peníze na výbavu - na technické zázemí, na prostor, kde by se mohli herci scházet a hrát, případně na kostýmy a podobně. To nejsou vysoké peníze. Jsem přesvědčen, že je může dostat každý, kdo chce dělat divadlo. Jestli pak bude i umělecky úspěšný, je druhá stránka věci. Pak si již peníze, věřím, sežene.

Kdo v Británii podporuje divadla?

Nikdo. Dnes jsou těžké časy britského divadla. Alespoň co se týká finančních zdrojů. Je pár sponzorů, britský Telecom, British Council a to je snad všechno. Však se také podívejte na britské divadlo - všichni experimentátoři včetně Brooky utekli jinam. Ale doufám, že s novým mi-

nisterským předsedou Blairem se věci přece jen změní k lepšímu.

Jste na amatérském festivalu. Jak je to s britskými divadelními amatéry?

Amatérské divadlo sdružuje v Británii víc členů než fotbal. Když jsem tuto statistiku nedávno četl, byl jsem dost překvapený. Víte přece, co fotbal pro Brita znamená. Ale vystihuje to pozici divadla u nás. Divadlo se hraje na každé vesnici, v každé škole, na každé universitě, v každém městě. Hrají je mladí i starší, je prostě součástí kultury. Víc než televize a - jak vidno - i fotbal. Hrají se muzikály, opera, opereta, pochopitelně i činohra. Rozvíjí se taneční divadlo i divadlo pro mládež. Největší rozkvět je takzvaných studiových divadel, kterých je třeba v Londýně nepočítaně. Hrají v sálech hospod, ve sklepích, v malých divadelních zkušebnách a podobně. Má-li někde amatérské divadlo dluh, pak je to střední herecká generace a klasický repertoár. Je to dáno tím, že v určitém věku se člověk musí přece jen víc starat o práci a rodinu a na divadlo mu nevybyde dost času. Navíc, když si spočítáte, v jaké době tento dluh nastal, dojdete opět k madam Thatcher...

Nechme spát ožehavá politická témata. Jste téměř po třiceti letech opět v Hronově. Jak jste zde spokojen?

Mně se zde vždycky líbilo. Jsem hrdý na to, že jsem - pokud vím spolu s jedním Švédem - jediný, kdo je nositelem čestné medaile Jiráskova Hronova. Moc se mi líbilo taneční představení pražské skupiny Domino, se zaujetím sleduji zájem všech místních i těch, co přijeli, o každé představení. Tím víc mě ale děsí jistý materialismus, který cítím na každém kroku. Přejímáte ze západu to nejhorší, co tam je - business. Business je ale smrt umění.

Bylo už pozdě, tak jsme se s panem Lovegrovem a jeho kolegou, Peterem Smithem, rozloučili. Bývalý prezident AITA/IATA další den odjížděl do Monaca, kde je rytířem jakéhosi řádu a kde prý začíná další divadelní festival. Pan Smith zde zůstal. Můžete ho potkat, jak s úsměvem a klidem Angličana prochází Hronovem. Je to businessman obchodující na trase Británie - Dálný Východ a současně dnešní prezident britského centra AITA/IATA. Jak je to tedy s tím byznysem?

Vladimír Hulec

veselí a prásk - dívka Solveig (Veronika Týcová), budoucí životní láska. Pak to šlo ráz na ráz, velká scénografická změna, stěhování bílých polštářů a vydatný rej trollů s hlavním trollem na trůně. Toho měl hrát Jaromír Holfeuer, ale patrně nehrál. Nežli to všechno stačil prožít (sic!) potkal Peera Gynta režisér Valeš, který má divadlo očividně rád a stejně rád s ním svádí boje. Tentokrát v úloze „otce Geppetta a ředitele cirkusu Barabase“ dohromady. Kdo by nechápal, oč v předcházející větě běží, nechť si představí typického domácího kutila, an se pokouší přibít poličku hřebíkem do železné stěny. V roli Gyntovy matky vystoupila Eva Andělová, Valešova „dvorní“ herečka. Podala docela kultivovaný výkon, uvěřitelný a milý, až na ten zápas s veršem, který ostatně paralyzoval zejména další účastníky děje, protagonistou počínaje. Pan Blail jako Gynt byl velice sympatický, ale verše se mu v puse ne a ne ohřát. Často mu bohužel nebylo vůbec rozumět. Zele-
né princezně jakbysmet. Zapamatujme si scénu, ve které Gynt vkládá dívce Solveig do knížky kytičku. Kytička byla umělá a na první pohled robustnější nežli knížka. Přesto ji tam hoch umístil a navrch knížku sklapnul, čímž způsobil, že knížka zůstala napěchovaná jako bageta. V jednu chvíli zůstal Peer Gynt na scéně sám, to byl monolog, který se nepodařilo inscenátorům škrtnout. Herec tam chodil, od čerta k ďáblu, sem a tam a režisér mu nezařídil jedinou okolnost, které by se mohl po-

P. G. aneb Romantyckej příběh - Rádobydivadlo Klapý

držet nebo se jí inspirovat. Samota při monologu je zlá, tuze zlá a režisér daleko.

V druhé půlce představení se objevil Gynt číslo dvě - pan Antonín Havlín. Nastoupil do lodi, která vznikla důmyslnou přestavbou víceúčelového praktikáblu a bavil se s nějakým pirátem. Reprodukovaný zvuk moře a křik racků malouňko přehlušoval rozhovor, takže mu opět nebylo rozumět. Přistání lodi a vyloďení pasa-

žerů mělo impozantní řešení (lod' se s hlukem rozpadla a herci se vykutáleli ven), bohužel za cenu strachu o herce, jestli to přežijí bez úrazu. Scéna zestárlého Gynta v rozhovoru s umírající maminkou měla poměrnou výhodu: pan Havlín a paní Holfeuerová dokázali propůjčit svým úlohám docela lidský rozměr, i když opět bez zásadnější režijní pomoci. Smrt Gyntovy matky doprovázela patetická hudba a patrně nejzvlášť-

nější režijní nápad celého večera: věnce ke hrobu měli připevněny na hlavách dva statisté v černém trikotu, kteří s koncem hudby vojenským způsobem zalehli k náhrobku a už se nepohnuli.

Peer Gynt v jedné scéně řekl: „Po-
horší-li tě oko tvé, buď vyraženo.“
Ano, to se skutečně stalo.

Slávek

Znáte paní Evu Šikovou? Zajisté že ano. Je to ta paní, co Vám v Informační kanceláři „dala“ postel. Věřte tomu nebo ne, ale už je to třicet let, co paní Šiková přidělila první spaní na Jiráskově Hronově. A tak jí přejeme hodně zdraví, štěstí a pevných nervů při tak náročné práci a samozřejmě i v celém dalším životě.

Organizační štáb
67. Jiráskova Hronova

Zlatý Alois II. odhalil svou tvář

Zlatý Alois - ilegální cena Jirášková Hronová, kterou bude letos již podruhé udělovat komitét sestavený konspirační metodou, konečně odhalil

svou tvář. Do Hronova se dostavil v balíčku s nálepkou „PILNĚ“, z jehož útrobu byl pietně vypárán přímo na Mistrově hrobě.

Z připojených fotografií je zřejmé, že se oproti loňsku podoba Z. A. značně proměnila. Ještě loni vyhlížel Zlatý Alois jako bezstarostný, zlatě kučeravý hošík. Jeho letošní následovník se skládá pouze z hlavy, na níž se stopy kučeravosti nedají nalézt ani při mikroskopickém ohledání. Vyprchaly i originální, živé pastelové barvy a namísto nich nastoupila populární svinobrodská zeleň s příměsí odstínu pleti pacienta - žloutenkáře.

Laureátem historicky prvního Zlatého Aloise se stalo loni díky inscenaci Černá panna brněnské Studio Studia Dům. O držiteli jeho následovníka se rozhodne v nejbližších hodinách. Komitét pro udělení Zlatého Aloise hodlá postupovat obdobným způsobem, jako tomu bylo před rokem. V zítřejším vydání Zpravodaje vyjdou předběžné a ne cílové výsledky hlasování porotců, jejichž mínění, nálady a sympatie - a tím i výsledné pořadí - ještě mohou promíchat představení posledního dne.

Držitel II. Zlatého Aloise bude vyhlášen po ohňostrojné produkci v prostorách Kavárny „C“ na náměstí. Pokud nebude vítěz neb jeho zákonný zástupce či ošetřovatel přítomen, bude soška deponována v redakci Divadelních novin v Praze, Celetná ulice 17 k pozdějšímu, neméně slavnostnímu odezdání. (zat)

„Marta“ a budoucí adepti Thálie

Školní scéna divadelní fakulty brněnské JAMU je něčím mezi divadlem amatérským a profesionálním, přičemž v těch lepších případech, a těch je v posledních letech většina, má dobré vlastnosti obou: fandovské zaujetí pro divadlo i slušné technické vybavení studentů herectví. Před šesti lety byla Marta generálně přebudována, čímž Brno získalo jednu z nejmodernějších scén u nás. Na sklonku sezóny se tu odehrál každoroční absolventský festival, v němž budoucí adepti Thálie skládali jevištní účty ze svého čtyřletého studia. Před vstřícným mladým hledištěm se postupně odehrály derniéry celé desítky inscenací, dokumentující vynalézavou, žánrově pestrou dramaturgii Marty.

Jen menší část připravili s „jamáky“ renomovaní hostující režiséři generačně starší. Náročnou školu Zdeňka Kaloče dostali v režisérském adaptovaném alegorii bratří Čapků Ze života hmyzu. Smyslem pro zjitřenou atmosféru „ztracené generace“ zaujala Ta poslední kráska jihu, v níž spoluscénarista a režisér Michal Tarant propojil několik povídek Francise Scotta Fitzgeralda. Myšlenkové, činoherní i hudební nároky vcelku zdařile naplnil muzikál Muž z kraje La Mancha v režii choreografii Radka Balaše. Součástí festivalu se stala i jevištní verze Dostojevského Něžné v dramatizaci a režii Petra Štindla, dříve jednoho z vůdčích duchů amatérského souboru Elipsa, uváděná v Divadle v sedm a půl. Režisér Vlastimil Peška, který se letošnímu hronovskému publiku představil spolu s Ořešovským divadlem v inscenaci Mam'zelle Nitouche-ky, nastudoval s brněnskými studenty fraškovitou hudební aktualizaci humoresek Jaroslava Žáka Šprtáci, ulejšťáci a kantorky.

Šest inscenací včetně dramaturgických novinek vytvořili tři studenti oboru režie. Milena Hurajová spojila do volné dialogie morbidní rozhovor Krále a Šaška z české premiéry Ghelderodova Escorialu a retrospektivní konverzačku Harolda Pintera Zrada. Svedla rovněž zápas s „nechutnou hrou“ S. I. Witkiewicze Matka. Jeho pokračovatel S. Mrožek byl zastoupen aktovkou Zábava, s níž si však režisér Michal Hatina poradit nedokázal.

Zřetelný osobnostní vklad nabízely všechny premiéry talentovaného Slováka Martina Čičváka. Ve vlastním, již oficiálně oceněném scénáři Sonia-agentka výstižně zkarikoval ubíjející svět „internetových“ pseudorealit dneška. V další inscenaci Čičvák razantně zredukoval Molièrova Tartuffa a ve výrazné stylizaci poprvé přivedl do Brna Brechtovu expresionistickou prvotinu Baal. Sugestivní inscenace úspěšně reprezentovala JAMU na červnovém mezinárodním festivalu v Amsterodamu. Vcelku lze říci, že absolventský festival byl vítaným příspěvkem k oslavám letošního padesátiletí brněnské JAMU.

Vít Závodský

KATALOG HER ČESKÝCH AUTORŮ

IPOS - ARTAMA vydal pro české divadelníky trojdílný katalog her, který je současně slovníkem českých dramatiků i průvodcem historií české dramatické tvorby v oblasti hereckého (činoherního) divadla. Jeho autorka Jarmila Černíková - Drobná nabízí v této jedinečné práci zájemcům obsáhlý výběr kvalitních autorů a kvalitních divadelních her.

První díl Katalogu zahrnuje texty od poloviny čtrnáctého století až do roku 1918. Obsahuje 52 synopsí her 27 autorů a odkazy na dalších téměř 300 titulů. Synopse jsou psány podle původního znění her. Cena prvního dílu je 45 Kč, počet stran 90.

Druhý díl, nazvaný Padesát příběhů a dva navíc pro zábavu a poučení zahrnuje českou dramaturgii let 1918 - 1945. Přináší opět 52 podrobných synopsí vybraných her od 26 českých autorů a odkazy na dalších 444 her a na dalších 20 autorů. Cena druhého dílu je 90 Kč, počet stran 176.

Třetí díl má přibližně stejný rozsah jako díl druhý a zahrnuje dramatickou tvorbu poválečnou, tedy od roku 1945 až do současnosti, metoda zpracování textů je obdobná jako v předcházejících dílech. Cena třetího svazku je 90 Kč, počet stran 184.

Katalogy obsahují i základní informace o autorech, resp. u anonymů údaje o jejich vzniku a záznamu. Praktičtí divadelníci jistě přivítají informace o dramatických osobách a autorech předepsaných dekorací. Všechny tři díly jsou doplněny autorskými a titulovými rejstříky.

(jsu)

ANKETA - ANKETA - ANKETA

OSUDOVÉ ŽENY A OSUDOVÍ MUŽI NAŠEHO DĚTSTVÍ

Bůh, rodiče, acylpyrin, paní učitelka, strašidla, ztracená skleněnka, dolíčky ve tvářích, podprsenka, letadlo, válka, povodeň, představení Radka Lipuse, zlá kritika, ztracený trpaslík a ještě mnoho jiného ovlivňuje, formuje i deformuje naše osobnosti a jejich životaběh. Ovšem často a neprávem zapomínáme na své první - a povětšinou i platonické - lásky k hereckým hvězdám a hvězdičkám. V malé anketě našeho Zpravodaje si proto dovoluujeme přinést malé sentimentální ohlédnutí za těmi, kdož patřili k vysněným idolům našeho dětství či nezralého mládí.

Dívčích hrdinů jsem měl velmi velmi málo, mě spíš zajímali Indiáni, Petr Spálený a mamut v brněnském muzeu. Ale k mým uhrančivým zážitkům patřila Chytrá horákyň. V pohádkové knižce byly všude na ilustracích nafintěné princezny, takové ty banální zlatovlásky. A mezi nimi se najednou objevila výrazná žena v jakémsi dadaistickém kostýmu - ta mě připadala ohromná už od malička a teď se mně zdá, že je to dokonce taková kmotra fyzického básnictví. I v tom důležitém momentu, že má negativně pojatý úkol, který zní: ani v noci, ani ve dne, ani nahá, ani oblečená. A ona, aby ho vyřešila, ho musí obrátit v pozitivní řešení - i - i. Kolem ní jsou všichni muži neschopní idioti včetně jejího otce a jejího nastávajícího manžela a ona přitom netouží ani po moci, ani po slávě a chce vést svůj klidný život. A dostává se k tomu na koze, v rybářské síti.

Pokud jde o herečky, tak se mně v dětství vždycky zdálo, že tam piští a tēm zajímavým a zábavným hrdinům a zloduchům překážejí a natahují metráž filmu. Hrozně rád bych řekl, že se mi líbila Rybana z prvního dílu Vinnetoua. Ale nemůžu to říct poctivě, protože se mi zdálo, že tam jenom „zavazí“. Představa, že se jí podaří svést Old Shatterhanda a tím mě připraví o legraci s ním, byla strašlivá.

Ale přeci jen - líbila se mi Ježibaba z filmu Sněhurka a sedm trpaslíků jako uspokojivý zloduch, Monstrum, které mi bylo sympatičtější než Sněhurka.

Petr Váša, fyzický básník

Dobře si vzpomínám, že mým - ne sice dětským, ale středoškolským - hereckým idolem byla Markéta Vyskočilová, dcera slavného Ivana, již jsem znal coby otcovu jevištní praktikantku a také se mnou chodila na stejné gymnasium do ročníku, akorát že do devítkového ečka, a tedy byla o rok starší. Nosila ploché polobotky a byla hodně nakrátko ostříhaná. Jednou jsem s ní dokonce šel do ředitelny

k soudružce ředitelce Vorlíčkové, bohužel už si nepamatuju proč.

To však je již dávno. Mým jediným idolem coby muže zmatky mládí již překonavšího a navíc oddaného ochotnického divadelníka je - a jistě ještě dlouho bude - pouze a jediné Jarmila Černíková-Drobná. Zcela zastihuje i případné idoly světového filmu či divadla.

Vladimír Mikulka, Telegraf

Já když byla malá, byla jsem strašný pako. Hodnoty jsem čerpala naprosto odevšad. Měla jsem ráda Škrholu v loutkovém divadle zrovna tak jako pány Beka a Brzobohatého v tehdejších detektivkách. Byli to chlapi, ale měli i trochu intelektu. Hora svalů bez hlavy mě nebavila nikdy. Dalšími mými idoly byli pan Voska, Jan Tříska a Vladimír Pucholt. Jak říkám, brala jsem nezřízeně odevšad. A to se týká i světových hvězd. Pokud si to teď dokážu vybavit, tak mě tehdy nejvíc oslovili dva Páni herci - Jean Gabin a Gérard Philip. To jsou mužský pro všechny generace žen. Těm uvěří každá všechno - a promine. Třeba i nevěru.

Karla Dörrová, metodička pro amatérské divadlo v Hradci Králové, bojovnice za práva východočeských ochotníků

Odpověďt na idol mého mládí je jednoduché - kdo byl tehdejší filmovou hvězdou, byl idolem. Mně byla nejbližší Věra Ferbasová. Byla usměvavá, boubelatá, strašně hodná ženská. Nezapomenu na ni, jak hrála ve filmu Noční motýl nebo na všechny její role s Oldřichem Novým. Nejen ve filmu, ale i na divadle. Později se i mně s ní podařilo hrát - v šedesátých letech v Činoherním klubu.

A světová hvězda z biografu? Jednoznačně Greta Garbo.

Václav Kotva, herec

Jiráskův Hronov má svůj Čestný výbor

Na dotazy účastníků letošního Jiráskova Hronova odpovídáme, že soubor desíti zvučných jmen, který byl vloni uveden v programové brožurě jako Čestný výbor JH, zůstává v platnosti a členové výboru jsou i nadále ochotni v okruhu své působnosti festivalu pomáhat. Dva z členů, Petr Lébl a Milan Schejbal, jsou v Hronově přítomni po celou dobu festivalu, včera natáčela momentky z festivalu se štábem České televize další členka výboru Jolana Voldánová. Dalšími členy jsou dr. Milan Uhde, prof. Milan Lukeš, prof. Jaroslav Vostrý, Ivan Rajmont, Bolek Polívka, Hana Maciuchová a Josef Dvořák. (jsu)

Povzdech pijáka míchaných nápojů

Představte si, že i míchané nápoje vás můžou namíchnot. Poté, co jsme se v Céčku dozvěděli, že míchané nápoje již letos nevedou (nejspíše proto, že v minulých letech někteří jedinci střelením peckami z míchaných nápojů znečišťovali lokál), vydali jsme se do (bývalé) cukrárny u (bývalého) Glücky na (tradiční) „Pims“. Reakce prodavaček byla stejná, jako kdybychom žádali o lidskou krev, Quacoptolacoptu či podobné exotické nápoje. S nadějí v oku jsme se vydali na terasu JD, neboť reklamní tabule u vchodu hrdě hlásala: „Míchané nápoje“. Další dialog („Máte míchané nápoje?“ - „Co byste si přáli?“ - „Jaké míchané nápoje vedete?“ - „Máme vodku, rum, fernet, tonik a džus. Co vám

z toho máme namíchávat?“) nás přesvědčil, že nejsme na správné adrese. Bylo nám to patrně vidět na očích, proto personál konstatoval, že „Tady je normální hospoda, tady nemůžete nic chtít.“ Tak jsme si nechali zajít chuť. Ale napadlo nás: Kampak se poděla fantazie a humor českého divadelníka či hostinského? Když už neumím míchané nápoje připravovat nebo mne to obtěžuje, proč alespoň nenabízím colu s rumem jako „Úsměv Jana Žižky“, vodku s fernetem jako „Hůl starého Vojnara“, vaječný koňak s šampaňským jako „Koktejl Proti všem“ či vodu s příměsí metanolu jako „Jiráskovo Temno“? Tak snad přistě

-tom-

střípky

V záhonu kritických květů zvaném Kritická květomluva nadělali včera nepřijemnou paseku redaktori Zpravodaje, kteří nenavštívili některá představení, což kytičkovací sečí stroj nedokázal zachytit a sel bez ohledu na „prázdné“ okénko. Následující kytičky v řádku tak byly posunuty doleva. Vězte tedy, že Z.A.T. neviděl soubor D3, a tedy 1.5 květu je od V.H. a 3.5 od R.N., V.H. zase nestihl ašské, 2 květy jsou tedy od R.N. Největší posun nastal v květinách pro Hudradlo. Neviděla je totiž J.S., a tedy 3.5 květiny zaslal dětem Z.A.T., 2.5 V.H. a 4 R.N. Šíře pugétu zůstala tedy vždy stejná, jen dárci jsou jiní. A květy voní dál...

Cíp tajemství, jež halí dění, křepčení, dovádění, objevování, zapominání, vynalézání i ztrácení v jednotlivých tvůrčích dílnách letošního festivalu, se poodhrne zítra od 10.00 hodin v parku nedaleko rodného domku Aloise Jiráska. Které týmy se tu představí a co předvedou ovšem není dosud přesně známo. Z kusých poznámek utroušených tu a tam v kuloárech frekventantů a podle hojného výskytu pohledných dívek v dílnách však lze zodpovědně tvrdit, že kdo zaspí, ten proloupí.

Hronovský farní úřad poskytl redakci Zpravodaje dopis sedmiléte portugalské dívky, která je nevléčitelně nemocná a jejímž snem je zápis do Guinnessovy knihy rekordů s největší sbírkou pohlednic z celého světa. Své pohlednicové příspěvky můžete zasílat na adresu: Sonia Christina Hagalhaes-Semena, Rua da Santa Lucia, 763 - 1a, 4 000 Porto, PORTUGAL

VSD (Volné sdružení východočeských divadelníků) připravilo na 27. a 28. září 1997 spolu se střediskem amatérské kultury v Hradci Králové Impuls již tradiční mezioborovou přehlídku Divadelní inspirace '97. Bude se odehrávat v Letohradě a jste všichni zváni. Kromě inscenací „toho nejinspirativnějšího“, co se v amatérském divadle ve východních Čechách urodilo (mj. Jesličky, BAF Hostinné, ukázky z práce třídy dramatické výchovy při Impulsu), se budou konat i rozborové semináře, alkoholické večírky a podobně. Přihlášky adresujte na adresu Impulsu (Okružní 1130, 500 03 Hradec Králové, t: 049 / 46 560 n. 42 769) k rukám Michala Drtiny nebo Karly Dörrové.

Včera bloudil Hronovem zasmušilý muž s kyticí květin a nevěděl, komu ji věnovat. Šlo o pana Hrašeho. V nočních hodinách, kdy se sestavuje Zpravodaj, jsme jej den předtím nenalezli a nemohli tak jeho květinu oficiálně předat. Činíme tak tedy až dnes: AHA Lysá n. Labem - 4 květy, D3 - 3, Tak trochu bychom - 2 a Divadlo bratří Mrštíků Boleradice - 5. Na Hudradlo Zliv se pan Hraše nedostal. Přišel pozdě. A kdo pozdě chodí...

Vydává organizační štáb
67. Jiráskova Hronova
Šéfredaktorka:
Jaroslava Suchomelová
Redaktor:
Vladimír Hulec, Zdeněk A. Tichý
Fotograf: Ivo Mičkal
Technický redaktor:
Marek Zhubo
Tisknou:
Grafické závody Hronov, s.r.o.
Cena: 5 Kč